

TECH FOR
GOOD
INSTITUTE

รายงาน

วิวัฒนาการของการกำกับดูแล และบริหารจัดการเทคโนโลยีใน ประเทศกลุ่ม SEA-6

มีนาคม 2568

เกี่ยวกับการศึกษาฉบับนี้

การศึกษาเกี่ยวกับวิวัฒนาการของการกำกับดูแลและบริหารจัดการเทคโนโลยีในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พ.ศ. 2567 ฉบับนี้ เป็นเอกสารฉบับที่สองในชุดการศึกษาของ Tech for Good Institute ที่มุ่งศึกษาความพยายามในการกำหนดทิศทางของระบบนิเวศเทคโนโลยีในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยฉบับที่จัดพิมพ์ในปี 2566 จะเน้นไปที่การกำหนดบทบาทของผู้บังคับใช้กฎหมายในเศรษฐกิจดิจิทัล ในขณะที่การศึกษาฉบับนี้จะเป็นการต่อยอด โดยสำรวจประเด็นว่า "ใคร" คือผู้มีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลและบริหารจัดการเทคโนโลยี และรัฐบาลจะควบคุมการดำเนินการดังกล่าว "อย่างไร" ตลอดจนนโยบาย "อะไร" ที่ควรให้ความสำคัญในปี 2567 ซึ่งจะนำเสนอมุมมองเชิงลึกเกี่ยวกับวิวัฒนาการของกฎระเบียบต่าง ๆ ภายในภูมิภาคนี้

หนึ่งในประเด็นสำคัญของรายงานฉบับนี้ คือการขยายขอบเขตการศึกษาให้ครอบคลุมยิ่งขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นอยู่ในหัวข้อการศึกษา แม้ว่าระเบียบข้อบังคับจะเกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบายบางฉบับ แต่การกำกับดูแลและบริหารจัดการนั้นครอบคลุมไปถึงโครงสร้าง กระบวนการ และการพิจารณาทางการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจรัฐ นอกจากการศึกษาผู้ควบคุมและระเบียบข้อบังคับฉบับล่าสุดแล้ว ขอบเขตการศึกษาฉบับนี้ยังรวมถึงการทำความเข้าใจการกำกับดูแลและบริหารจัดการในรูปแบบองค์กรรวมมากขึ้น เราหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้จะเป็นแหล่งข้อมูลที่ช่วยให้ท่านเข้าใจทิศทางของระบบนิเวศดิจิทัลในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

รายงานนี้ให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจดิจิทัลสำคัญในหกประเทศทั่วภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม (ที่รวมเรียกว่า SEA-6) ซึ่งกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลอย่างรวดเร็ว รัฐบาลในแต่ละประเทศต่างพยายามใช้กรอบนโยบายที่หลากหลายเพื่อคว้าโอกาสและข้ามผ่านความท้าทายที่เกิดจากเทคโนโลยีใหม่ ๆ

จากการมีส่วนร่วมของพันธมิตรในแต่ละประเทศ รายงานนี้จึงสามารถนำเสนอข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับภูมิทัศน์การกำกับดูแลและบริหารจัดการเทคโนโลยีใน SEA-6 ที่มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและทิศทางการกำกับดูแลที่แตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ ภูมิทัศน์การบริหารจัดการเศรษฐกิจดิจิทัลในภูมิภาคนี้ยังคงพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง แต่ในฐานะที่เอกสารฉบับนี้เป็นการสรุปความเป็นไปในปี 2567 เราจึงหวังว่าจะเป็นแหล่งข้อมูลที่มีประโยชน์สำหรับผู้กำหนดนโยบาย นักวิจัย และผู้เชี่ยวชาญในอุตสาหกรรมที่ต้องการเข้าใจกรอบการกำกับดูแลที่กำลังพัฒนาขึ้นในภูมิภาคนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัยฉบับนี้ คือการเป็นจุดเริ่มต้นในการต่อยอดการอภิปรายเกี่ยวกับโอกาสในการเรียนรู้จากประสบการณ์ของประเทศต่าง ๆ ในการกำกับดูแลและบริหารจัดการเทคโนโลยี เอกสารฉบับนี้จึงเป็นแหล่งข้อมูลที่เน้นถึงความเป็นไปได้ในการกำกับดูแลในภูมิภาค ซึ่งมีเป้าหมายผลักดันการหารือและความร่วมมือในการกำหนดกรอบการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย โดยเฉพาะเมื่อมีการจัดทำข้อตกลงกรอบเศรษฐกิจดิจิทัล (DEFA) ในปลายปีนี้ รายงานนี้จึงหวังที่จะกำหนดขอบเขตที่สามารถร่วมมือกันได้อย่างชัดเจน เพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกันในระดับภูมิภาค

กิตติกรรมประกาศ

Tech for Good Institute ขอขอบคุณพันธมิตรทุกท่านสำหรับข้อเสนอแนะและข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการจัดทำเอกสารฉบับนี้เป็นอย่างยิ่ง

- อานนท์ ธนเสฏฐ์ สำนักงานสภาพัฒนาการวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ประเทศไทย
- อารียาน ยัสมีน บรรณาธิการประจำ TIA ประเทศมาเลเซีย
- ฟาร์ลีน่า ไชอิต สถาบันศึกษายุทธศาสตร์และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ประเทศมาเลเซีย
- ฮาพิช โนเออร์ ศูนย์สังคมดิจิทัล ประเทศอินโดนีเซีย
- อีรฟาน ดวี ปุตรา ศูนย์สังคมดิจิทัล ประเทศอินโดนีเซีย
- ลิม ฮาว คัง มหาวิทยาลัยการจัดการสิงคโปร์ ประเทศสิงคโปร์
- เหงียน หมินห์ เทา สถาบันกลางด้านการจัดการเศรษฐกิจ ประเทศเวียดนาม
- โอลิเวอร์ เรเยส ศูนย์กฎหมายมหาวิทยาลัยฟิลิปปินส์ ประเทศฟิลิปปินส์

Tech for Good Institute ขอขอบคุณ Grab ที่สนับสนุนภารกิจของเราในการใช้ประโยชน์จากศักยภาพของเทคโนโลยีและเศรษฐกิจดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเติบโตที่ยั่งยืนและเท่าเทียมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งนี้ ผู้สนับสนุนไม่มีบทบาทในการกำหนดผลการวิจัยหรือข้อเสนอแนะจากการศึกษา

ข้อสงวนสิทธิ์

ข้อมูลในเอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้น "ตามสภาพจริง" โดยจะไม่ถือว่าเป็นคำแนะนำเพื่อการลงทุนในอุตสาหกรรมใด เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นโดย Tech for Good Institute เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับตลาดภายในช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น สถาบันฯ และบริษัทในเครือ หรือบุคคลภายนอกภายใต้เกี่ยวข้อง จะไม่ถือเป็นตัวแทนหรือผู้ให้การรับประกันถึงความถูกต้องหรือความครบถ้วนของข้อมูลในรายงาน ไม่ว่าจะโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยาย และบุคลากรของสถาบันฯ และบริษัทในเครือ รวมถึงเจ้าหน้าที่ พนักงาน หรือตัวแทนของตนจะไม่ต้องรับผิดชอบหรือรับผิดชอบใด ๆ

ลิขสิทธิ์ © 2568 โดย Tech for Good Institute สงวนลิขสิทธิ์

อนุญาตให้ทำสำเนาเอกสารหรือข้อมูลต่าง ๆ ได้โดยต้องอ้างอิงถึง Tech for Good Institute

เกี่ยวกับ Tech for Good Institute

Tech for Good Institute (TFGI) คือองค์กรไม่แสวงผลกำไรที่ทำงานเพื่อผลักดันการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอย่างครอบคลุม (Promise of Technology) และเศรษฐกิจดิจิทัล เพื่อการเติบโตที่เปิดกว้าง เท่าเทียม และยั่งยืนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ด้วยจำนวนประชากรที่มากกว่าประเทศสหรัฐอเมริกาถึงสองเท่าและข้อมูลประชากรที่ชัดเจน เศรษฐกิจดิจิทัลของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จึงได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ในขณะเดียวกัน ทิศทางของภูมิภาคนี้มีความโดดเด่นจากความหลากหลายด้านวัฒนธรรม สังคม การเมืองและเศรษฐกิจ TFGI ทำหน้าที่เป็นเสมือนเวทีเพื่อการวิจัย เสวนา และร่วมมือภายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการร่วมมือระดับโลก งานของเรามุ่งเน้นในเรื่องของจุดตัดทางเทคโนโลยี สังคม และเศรษฐกิจ และเชื่อมโยงประเด็นต่าง ๆ เข้ากับการพัฒนาภายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เราศึกษาเพื่อทำความเข้าใจและจัดทำนโยบายอย่างถี่ถ้วน สมดุล บนพื้นฐานของทัศนคติที่ดีผ่านการวิจัย การดำเนินการเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพ และข้อเสนอแนะที่เป็นไปตามหลักฐานเชิงประจักษ์

TFGI ก่อตั้งขึ้น โดย Grab เพื่อส่งเสริมวิสัยทัศน์ที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นภูมิภาคแห่งความเจริญรุ่งเรืองและเฟื่องฟูพร้อมด้วยนวัตกรรมสำหรับทุกคน เรายินดีเปิดรับความร่วมมือและการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ และบุคคลที่ประสงค์ที่จะส่งเสริมนวัตกรรมที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและความก้าวหน้าทางดิจิทัลเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนในภูมิภาค ไม่ว่าจะผ่านทางด้านการเงินหรือในรูปแบบอื่นใด

ท่านสามารถอ่านข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับสถาบันฯ ได้ที่

www.techforgoodinstitute.org

บทสรุปผู้บริหาร

แม้การเติบโตของเศรษฐกิจดิจิทัลจะยังคงเป็นแรงขับเคลื่อนหลักในการพัฒนาทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่แนวโน้มของนโยบายและการกำกับดูแลกลับแสดงให้เห็นว่า ผู้เกี่ยวข้องมีความคิดที่เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ จากการขยายตัวอย่างรวดเร็วไปสู่การพัฒนาอย่างรับผิดชอบ ในปี 2567 รัฐบาลในภูมิภาคให้ความสำคัญกับการสร้างการเติบโตที่ยั่งยืนและการเสริมสร้างความเชื่อมั่นในระบบนิเวศดิจิทัล โดยคำนึงถึงนวัตกรรมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และการนำแบบจำลอง อัลกอริทึม และเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

ในช่วงแรกเริ่มของการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แนวคิดที่โดดเด่นในขณะนั้นคือ "พัฒนาอย่างรวดเร็วและก้าวข้ามขีดจำกัด" ซึ่งเน้นความรวดเร็วและนวัตกรรมเป็นหลัก การระบาดของโควิด-19 ได้เข้ามาช่วยเร่งการพัฒนาและการนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ อย่างไรก็ตาม เมื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเริ่มฝังรากลึกในสังคม ความเสี่ยงต่าง ๆ ก็เริ่มปรากฏเด่นชัดขึ้น ปัจจุบัน รัฐบาลต่าง ๆ ในภูมิภาคกำลังใช้แนวทางที่มีการวัดผลได้ชัดเจนมากขึ้น เพื่อบรรเทาผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์ อาทิ ข้อมูลเท็จ ภัยคุกคามทางไซเบอร์ และการหยุดชะงักของกำลังแรงงาน ยิ่งไปกว่านั้น ความชัดเจนในกฎระเบียบและการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนจะมีความสำคัญต่อการส่งเสริมการลงทุนและลดต้นทุนการดำเนินงานเมื่อธุรกิจเติบโตเต็มที่

ดังนั้น การกำกับดูแลและบริหารจัดการระบบนิเวศดิจิทัลจึงยังคงเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การกำกับดูแลดำเนินตามสองแนวทางหลัก ได้แก่ การสร้างสมดุลระหว่างการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ พร้อมกับพัฒนาและคุ้มครองสังคมดิจิทัล โดยรัฐบาลของอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม (กลุ่ม SEA-6) กำลังใช้กลไกการกำกับดูแลที่หลากหลายเพื่อบรรลุเป้าหมายทั้งสองด้านนี้ การส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลและนวัตกรรมเน้นการเพิ่มประโยชน์ทางเศรษฐกิจของเทคโนโลยีดิจิทัล โดยทำหน้าที่เป็นตัวขับเคลื่อนในทุกภาคส่วนของอุตสาหกรรม ขณะเดียวกัน การปกป้องสังคมดิจิทัลมุ่งเน้นไปที่การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ความไว้วางใจ และความยั่งยืน เพื่อให้การพัฒนาดิจิทัลสอดคล้องกับประเด็นสำคัญของแต่ละประเทศ และลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนา

ทั้งนี้ การส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลและการปกป้องสังคมดิจิทัลจะสามารถเสริมกันได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น ความพยายามในการส่งเสริมความไว้วางใจใน ระบบนิเวศดิจิทัล การกำกับดูแลข้อมูลที่ดี และการพัฒนาสินค้าสาธารณะดิจิทัล ฯลฯ จะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมนวัตกรรมและความก้าวหน้า ทางดิจิทัลในระยะยาวสำหรับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การหาจุดสมดุลในการกำกับดูแลด้านเทคโนโลยีสามารถสังเกตเห็นได้อย่าง ชัดเจน ในระดับนโยบาย (อะไร) ที่มีร่วมกันทั่วทั้งภูมิภาค โดยเฉพาะในประเด็นที่ เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลและบริหารจัดการปัญญาประดิษฐ์ (AI) ความปลอดภัย ทางไซเบอร์ การคุ้มครองข้อมูล และการส่งเสริมความปลอดภัยและความน่าเชื่อถือ ของระบบดิจิทัล รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ได้ประกาศนโยบายใหม่ ๆ หรือ ปรับปรุงกฎระเบียบที่มีอยู่เพื่อตอบสนองต่อ โอกาสและความท้าทายที่อาจเกิดขึ้น จากการพัฒนา AI ภูมิภาคนี้ภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และการ บรณาการของอีคอมเมิร์ซ ฟินเทค และแพลตฟอร์มดิจิทัล โดยมีการปรับปรุง กลยุทธ์การฟื้นฟูจากภัยคุกคามไซเบอร์ เพื่อปกป้อง โครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ขณะเดียวกัน ความปลอดภัยและความน่าเชื่อถือก็ได้รับ สนใจสูงสุด เนื่องจากมีอันตรายและการหลอกลวงบน โลกออนไลน์เพิ่มขึ้น

นอกจากความสำคัญของนโยบายแล้ว การหาจุดสมดุลนี้ยังสะท้อนให้เห็น ใน ระดับโครงสร้าง (ใคร) และในแง่ของแนวทางการดำเนินงาน (อย่างไร) สำหรับ ระดับโครงสร้างนั้น ในปี 2567 เราได้เห็นการเกิดขึ้นของหน่วยงานใหม่ ๆ ที่มี ภารกิจในการดูแลระบบนิเวศดิจิทัลอย่างครอบคลุม ตั้งแต่การส่งเสริมการเติบโต ของเศรษฐกิจดิจิทัลไปจนถึงการปกป้องสิทธิของพลเมือง ในพื้นที่ดิจิทัลและการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสาธารณะดิจิทัล นอกจากนี้ ยังมีการจัดตั้งหน่วยงาน เฉพาะทางในด้านต่าง ๆ เช่น AI อีคอมเมิร์ซ และอาชญากรรมทางไซเบอร์ เพื่อ สร้างองค์ความรู้เชิงลึกและความสามารถในการนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ตามที่ระบุไว้ในรายงาน [*Evolution of Tech Regulation in the Digital Economy*](#) ของ TFGI ในปี 2566 การประสานงานด้านนโยบายเทคโนโลยีมีความสำคัญยิ่ง กว่าที่เคย โดยเฉพาะในแง่ของการส่งเสริมความพยายามข้ามภาคส่วนเพื่อให้ เกิดความสอดคล้อง ในนโยบาย ทั้งในระดับชาติและระหว่างหน่วยงาน ใน อุตสาหกรรมต่าง ๆ รวมถึงการประสานงานระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรายสำคัญ การประสานงานที่มีประสิทธิภาพเช่นนี้จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาทักษะและความ สามารถภายในสังคม สำหรับบริษัทต่าง ๆ ในเศรษฐกิจดิจิทัลนั้น การประสานงาน ด้านนโยบายที่ดีขึ้นจะช่วยให้เกิดความชัดเจนและทำให้การเปลี่ยนแปลงด้านกฎ ระเบียบเป็นไปอย่างราบรื่น โดยเฉพาะเมื่อต้องมีการจัดตั้งหน่วยงานใหม่และ หน่วยงานเฉพาะทางอย่างต่อเนื่อง

ในส่วนของแนวทาง เครื่องมือกำกับดูแลด้านเทคโนโลยียังคงขยายขอบเขตออกไปเกินกว่ากฎระเบียบแบบดั้งเดิม เนื่องจากรัฐบาลตระหนักถึงความจำเป็นในการส่งเสริมนวัตกรรมและคงความสอดคล้องในยุคดิจิทัล นอกเหนือจากการใช้กฎหมายที่เข้มงวดแล้ว ยังมีการนำแนวทางนวัตกรรมในเชิงนโยบายมาใช้ เช่น แนวทางปฏิบัติที่ยืดหยุ่น การจัดทำกรอบงาน และการใช้แซนด์บ็อกซ์ในภูมิภาคเพื่อรองรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ แนวทางเหล่านี้ช่วยให้รัฐบาลเข้าใจถึงเทคโนโลยีและรูปแบบธุรกิจใหม่ ๆ ได้ดีขึ้น และสะท้อนถึงความสนใจที่เพิ่มขึ้นในการบรรเทาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นก่อนที่ผลิตภัณฑ์และบริการใหม่จะเข้าสู่ตลาด แนวทางนวัตกรรมเชิงนโยบายเช่นนี้จะช่วยให้หน่วยงานกำกับดูแลสามารถติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้แบบเรียลไทม์ (Real Time) ตลอดจนส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนเพื่อปกป้องผลประโยชน์สาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มุมมองระดับภูมิภาคเกี่ยวกับพัฒนาการการกำกับดูแลด้านเทคโนโลยีในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEA-6) แสดงให้เห็นว่า แม้ว่าประเทศต่าง ๆ จะให้ความสำคัญกับนโยบาย แต่โครงสร้างและแนวทางในการกำกับดูแลมักจะแตกต่างกันอย่างชัดเจน กลยุทธ์การกำกับดูแลในแต่ละประเทศนั้นได้รับอิทธิพลจากประเพณีทางกฎหมาย กรอบการกำกับดูแล และบรรทัดฐานทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น ในการกำกับดูแลและบริหารจัดการปัญญาประดิษฐ์ (AI) บางประเทศผลักดันการใช้กฎระเบียบที่มีผลผูกพันทางกฎหมาย ในขณะที่บางประเทศเลือกใช้แนวทางที่มีความยืดหยุ่นและเน้นหลักการมากกว่า เช่น อินโดนีเซียที่กำลังพิจารณามาตรการการกำกับดูแลและบริหารจัดการ AI ที่มีความเข้มงวดและมีผลผูกพันทางกฎหมาย ขณะที่ประเทศอื่น ๆ อาจเลือกใช้แนวทางสมัครใจเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมควบคู่กับการจัดการความเสี่ยง แม้จะมีความแตกต่างในแนวทางเหล่านี้ แต่ยังคงมีความสอดคล้องกันในประเด็นสำคัญหลัก เช่น การกำกับดูแล AI การรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์ การคุ้มครองข้อมูล และการส่งเสริมความปลอดภัยและความน่าเชื่อถือทางออนไลน์ ซึ่งถือเป็นโอกาสที่สำคัญต่อการร่วมมือกันในระดับภูมิภาค

ในระดับภูมิภาค ข้อตกลงกรอบเศรษฐกิจดิจิทัลอาเซียน (ASEAN DEFA) จะลงนามอย่างเป็นทางการในปี 2568 โดยมุ่งหวังที่จะบูรณาการกฎระเบียบการค้าดิจิทัลอำนวยความสะดวกในการถ่ายโอนข้อมูลข้ามพรมแดน และกำหนดกรอบการกำกับดูแลสำหรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การปรับเปลี่ยนแนวทางในระดับภูมิภาคนี้สำเร็จได้โดยง่าย จึงจำเป็นต้องกำหนดกลไกการกำกับดูแลและบริหารจัดการในแต่ละประเทศให้มีความชัดเจนเสียก่อน ความชัดเจนของกฎระเบียบในระดับชาติจะช่วยให้รัฐบาลมีส่วนร่วมในกระบวนการหารือเกี่ยวกับ

การทำงานร่วมกันที่มีคุณค่า พร้อมทั้งกำหนดเส้นทางที่ชัดเจนสำหรับการนำไปปฏิบัติในระดับภูมิภาค

แม้ว่าจะมีความหลากหลายในแง่ของการพัฒนา ประเพณีทางกฎหมาย หรือประเด็นสำคัญที่แต่ละชาติยึดถือ แต่การพิจารณาถึงผลลัพธ์และประเด็นสำคัญต่างๆ ร่วมกันในระดับภูมิภาคก็เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการเชื่อมช่องว่างระหว่างแนวทางการกำกับดูแลที่แตกต่างกัน ซึ่งจะช่วยให้รัฐบาลต่าง ๆ สามารถเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ในขณะที่เดียวกันก็ส่งเสริมความสอดคล้องของกฎระเบียบข้ามพรมแดน แม้ว่าข้อตกลง ASEAN DEFA จะกำหนดกรอบการทำงานสำหรับความร่วมมือไว้แบบกว้าง ๆ แต่ความสำคัญที่ทุกประเทศเห็นพ้องต้องกันตามที่ระบุไว้ในรายงานนี้ อย่างการกำกับดูแลและบริหารจัดการ AI การรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์ การคุ้มครองข้อมูล และการส่งเสริมความปลอดภัยและความน่าเชื่อถือ ยังเปิดโอกาสให้เกิดการร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด การให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ที่มีร่วมกันเหล่านี้จะทำให้เกิดความก้าวหน้า สร้างความไว้วางใจและปรับเปลี่ยนทิศทางได้จริง ก่อนที่จะขยายไปสู่การบูรณาการในประเด็นที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น

ในท้ายที่สุดแล้ว ความมุ่งมั่นในการร่วมกันสร้างเศรษฐกิจดิจิทัลระดับภูมิภาคอย่างเปิดกว้าง เชื่อมโยง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จะเป็นปัจจัยสำคัญในการรักษาการเติบโตและความยืดหยุ่นทางดิจิทัลของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

**TECH FOR
GOOD
INSTITUTE**